

ЄВГЕН ПШЕНИЧНИЙ

/Дрогобицький педінститут ім. І. Франка/

ВОЛОДИМИР ГНАТЮК і ПЕТРОГРАДСЬКЕ /ЛЕНІНГРАДСЬКЕ/

"ТОВАРИСТВО ДОСЛІДНИКІВ ІСТОРІЇ, ПИСЬМЕНСТВА ТА

МОВИ" /За листами В.Перетца до В.Гнатюка/

Життя і діяльність Володимира Гнатюка у всій своїй повноті ще не постали перед українським громадянством, хоча миємо про нього дві назагал добре монографії: одну Миколи Яценка, видану в Києві 1964 року, другу Миколи Мушинки, видану в Парижі-Нью-Йорку-Сіднеї-Торонто в 1987 році.

Поза увагою вчених, зокрема, досі лишилися наукові стосунки В.Гнатюка і Петроградського /Ленінградського/ "Товариства дослідників української історії, письменства та мови", яке очолив у 1922 році авторитетний україніст, акацемік Володимир Перетць.

У рукописному відділі Львівської Наукової бібліотеки імені В.Стешаника зберігається 9 листів В.Перетца до В.Гнатюка /ф.34, п.19, од.зб. 442/, що засвідчують великий інтерес нашого фольклориста й етнографа до наукового життя петроградських /ленінградських/ україністів.

Листи писані власноручно В.Перетцем українською мовою. В одному з них, від 3 липня 1922 року він дякує В.Гнатюкові за "... запрошення взяти участь в Ювілейнім Збірнику Нauкового Товариства ім. Шевченка", до якого згодом подав статтю "Ще раз дума про Олексія Поповича", що була вміщена в ювілейному випуску "Записок НТШ" /т.141-143/.

У цьому ж листі /3.06.1923/ В.Перетць ділиться думками з приводу запропонованого В.Гнатюком обміну книгами між науковими інституціями.

В.Гнатюк у своїх листах цікавиться матеріальним забезпеченням петроградських україністів.

Не може не зворушити відповідь В.Перетца з цього приводу: "...Ми, старі вчені, ще животіємо, але становище молодих - дуже тяжке; особливо, як я писав про [есору] Студинському], потрібують допомоги - Кость Копержинський - бувший приват доцент Кам'янецького університету] - Петроград, Васильевский Остров], I лінія, 52, комната] 50, і Іван Фетисів - бувший лектор Полтавського народного укрїанського університету], тепер - науковий співробітник Петроградського університету /без платні!/ - Васильевский Остр[ов], I3 лінія, I8, кв:25. Се - до відомості".

На прохання В.Гнатюка розповісти про наукове життя українознавчого осередку петроградських науковців Володимир Перетц не без іронії відповідає: "При нагоді напишу Вам про наше Петроградське молоде укрїанське Товариство; зараз дуже багато справ навалилося на мене. Дуже цікавлюся, що в отсі роки, 1914-1924, видали українські вчені. Ми - більше мовчимо, бо "благоденствуємо".

В.Гнатюк застерігав В.Перетца друкувати матеріали в "Записках Наукового Товариства імені Шевченка" під власним прізвищем, з огляду на можливу негативну реакцію з боку радянських властей. На це В.Перетц відповідає: "Не турбуйтесь вигадувати псевдоніми: поки що пришлемо до друку - друкуйте, бо авторам не загрожує нічого, ніхто не бере за зле, коли ми друкуємо наші праці по закордонних часописах, лише б оці праці були - наукового, не політичного змісту".

Листування між академіками В.Гнатюком і В.Перетцом свідчить про взаємні симпатії і наукові інтереси двох видатних учених.